

Radna pomoć

Tolerisani boravak - Garancija boravka i pristup obrazovanju i radu

Sadržaj

1	Tolerisani boravak.....	3
1.1	Šta je tolerisani boravak?	3
1.2	Kada se dobija tolerisani boravak?	3
1.3	Razlozi za tolerisani boravak	4
2	Garancija boravka kod tolerisanog boravka.....	5
2.1	„Slučaj s poteškoćama“	5
2.2	„Tolerisani boravak radi obrazovanja“	6
2.3	„Humanitarni razlozi“	7
2.4	„Dobro integrisana omladina i adolescenti“	7
2.5	„Održiva integracija“	8
2.6	Daljnji zahtev za azil	9
3	Pristup obrazovanju i radu.....	9
3.1	Rad sa tolerisanim boravkom	10
3.2	Pristup obrazovanju.....	12

Dragi interesenti,

ovu brošuru sa informacijama je sačinio **Savet za izbeglice Tiringija, projekat „BLEIB *dran*. Poslovne perspektive za izbeglice u Tiringiji“**. Upućena je ljudima sa "tolerisanim boravkom".

U prvom delu objašnjavamo šta je tolerisani boravak i kada se dobija tolerisani boravak. Osim toga prikazujemo šta bi mogli biti razlozi za tolerisani boravak. U drugom delu ove brošure dajemo pregled različitih mogućnosti za prelazak sa tolerisanog boravka na boravišnu dozvolu ili sigurniji tolerisani boravak. U trećem delu možete naći informacije o pristupu obrazovanju i tržištu rada uz tolerisani boravak.

Ove informacije treba da Vam pomognu da steknete sliku o pravnoj situaciji u vezi tolerisanog boravka. One ne zamenjuju pravnu pomoć.

Christiane Welker, Gudrun Keifl

Savet za izbeglice Tiringija registrovano udruženje

Projekat BLEIB *dran*

Erfurt, Maj 2017

Savet za izbeglice Tiringija registrovano udruženje
Maj 2017

1 Tolerisani boravak

U ovom prvom delu brošure dati su odgovori na sledeća pitanja: Šta je tolerisani boravak? Kada se dobija tolerisani boravak? Iz kojih razloga se dobija tolerisani boravak? Osim toga naći ćete informacije o "dobrovoljnom" odlasku.

1.1 Šta je tolerisani boravak?

Tolerisani boravak izdaje uprava za strance kada deportacija u datom momentu nije moguća. Na tolerisanom boravku zato stoji: Suspenzija deportacije. U zavisnosti od razloga tolerisanog boravka deportacija može da usledi u kratkom roku. Tolerisani boravak je zeleni papir koji je dvostruko savijen. Preko jedne strane je povučena kosa crvena linija. U tolerisanom boravku se nalaze podaci o Vama (ime, datum rođenja, adresa...) i fotografija. Tolerisani boravak služi kao isprava. Njega izdaje Uprava za strance. Tolerisani boravak je uvek ograničen - po pravilu na najviše 6 meseci. Tolerisani boravak produžava Uprava za strance dok deportacija ne bude moguća.

1.2 Kada se dobija tolerisani boravak?

Različite situacije mogu dovesti do toga da dobijete tolerisani boravak:

- Vaš zahtev za azil je odbijen od strane Ministarstva za migraciju i izbeglice (BAMF) - prilikom žalbe - i od strane Upravnog suda.
- Vaš zahtev za azil je odbijen kao "nedozvoljen". Razlog može biti da ste u nekoj drugoj državi već zatražili azil.
- Podneli ste zahtev za azil. To nije prvi zahtev za azil koji ste podneli u Nemačkoj (Naknadni zahtev za azil).
- Kod maloletnih izbeglica koji imaju staratelja: Nije podnet ili još uvek nije podnet zahtev za azil.
- Studirali ste u Nemačkoj, ali ste prekinuli studije.

1.3 Razlozi za tolerisani boravak

Postoje različiti razlozi za dobijanje tolerisanog boravaka: Sada ćemo Vam predstaviti nekoliko razloga.

Odlazak nije moguć

Može se dogoditi da Vaš odlazak (još) nije moguć. Tako na primer dobijate tolerisani boravak, ukoliko nema letova ka Vašoj državi. Dobijate tolerisani boravak, ukoliko Vaša država nije spremna da Vas ponovo primi. Može se dogoditi i da Uprava za strance još nije organizovala Vaš odlazak.

Humanitarni ili lični razlozi

Tolerisani boravak možete dobiti i iz humanitarnih ili ličnih razloga. To je slučaj kada Vaš supružnik ili maloletno dete ima boravišnu dozvolu. Drugi razlog za tolerisani boravak može biti ozbiljno oboljenje. Dalji razlog može biti obuka.

Javni interesi

Razlog za tolerisani boravak može biti i značajan javni interes koji zahteva Vaše prisustvo na teritoriji Nemačke. Na primer zato što ste svedok u krivičnom postupku.

Dok postoji razlog za tolerisani boravak, Vaš tolerisani boravak se produžava.

Važna napomena:

Datum na Vašem tolerisanom boravku Vam ne garantuje boravak u Nemačkoj do ovog datuma. Kada ne postoji razlog za tolerisani boravak, Uprava za strance može i ranije da Vas deportuje. Imate dokaze koji potvrđuju da razlog za Vaš tolerisani boravak i dalje postoji (npr. aktuelan lekarski nalaz / atest; promena Vašeg porodičnog statusa)? Ili imate dokaze o novom razlogu za tolerisani boravak? Odmah iste podnesite Vašoj Upravi za strance!

Niste sigurni koji je razlog Vašeg tolerisanog boravaka? Obratite se specijalizovanom savetovalištu!

2 Garancija boravka kod tolerisanog boravka

Postoje različite mogućnosti za dobijanje stalnog boravka u Nemačkoj. Skoro sve zavise od Vaše integracije u Nemačkoj. Tu spadaju npr. znanje nemačkog jezika, škola, posao, studije ili obrazovanje. Ali i volonterske aktivnosti ili članstvo u udruženju (npr. sportsko udruženje) mogu biti od pomoći.

Imate li utisak da neka od sledećih mogućnosti važi u Vašem slučaju? Onda se molimo obratite savetovalištu ili advokatu specijalizovanom za pravo stranaca.

2.1 "Slučaj s poteškoćama"

Prema § 23 a Zakona o boravku boravak se može dobiti iz **hitnih humanitarnih ili ličnih razloga**. Za to se morate obratiti komisiji za slučajeve s poteškoćama.

Komisija za slučajeve s poteškoćama u Tiringiji se sastoji od osam članova. Oni dolaze iz različitih društvenih oblasti. Članovi komisije za slučajeve s poteškoćama mogu pod određenim uslovima da podrže dobijanje boravišne dozvole za ljude sa tolerisanim boravkom. Oni se sastaju jednom mesečno da bi odlučivali o postojećim zahtevima za slučajeve s poteškoćama.

Ovde je od značaja pre svega koliko ste dobro integrisani u Nemačkoj. Koliko dobro govorite nemački jezik? Da li ste započeli obuku ili da li ste se zaposlili? Da li imate puno prijatelja koji žele da ostanete? Da li ste volonterski aktivni ili ste član nekog udruženja? Ali računaju se i druge okolnosti, npr. teška oboljenja. Prvi korak je da ugovorite lični termin sa jednim članom komisije za slučajeve s poteškoćama.

Kada dobijete termin morate podneti sva Vaša dokumenta (BAMF, posao, škola, volonterski rad, atesti....) i morate da ispričate Vašu priču. Onda član odlučuje da li prihvata Vaš slučaj.

Ako član prihvati Vaš slučaj, onda on/ona za Vas podnosi zahtev za slučaj s poteškoćama. Osim toga Vaša Uprava za strance se obaveštava da je Vaš slučaj predat komisije za slučajeve s poteškoćama. Nakon toga odluka traje oko šest meseci. U međuvremenu i dalje imate tolerisani boravak i zaštićeni ste od deportacije.

Svi članovi komisije za slučajeve s poteškoćama daju savete u vezi Vašeg slučaja. Ukoliko najmanje dve trećine članova glasa pozitivno, Ministarstvo za migraciju, pravo i zaštitu potrošača (TMMJV) može da dodeli boravak iz humanitarnih razloga prema § 23a Zakona o boravku.

Važna napomena:

Pregled članova kao i dalje informacije o komisiji za slučajeve s poteškoćama možete pronaći na: <http://www.fluechtlingsrat-thr.de/arbeitshilfen/h%C3%A4rtefallkommision>

2.2 "Tolerisani boravak radi obrazovanja"

Tolerisani boravak radi školovanja prema § 60a Zakona o boravku je relativno dobar **tolerisani boravak**, jer se dodeljuje za **period trajanja stručnog školovanja** (2-3 godine). Takav tolerisani boravak dobijate kada započnete kvalifikovano stručno školovanje ili ako ste već započeli. Školovanje mora biti zvanično priznat.

Ukoliko prekinete Vaš pripravnički staž, dodeljuje se tolerisani boravak na 6 meseci. U toku ovog perioda možete potražiti novo mesto za stručno školovanje. To se može uraditi samo jednom. Vaš poslodavac se obavezuje da odmah prijavi prekid Upravi za strance. U suprotnom mu prete visoke kazne.

Ukoliko Vas preduzeće nakon završenog stručnog školovanje ne preuzme, dobijate tolerisani boravak za narednih 6 meseci. U toku ovog perioda možete potražiti posao. Posao mora da odgovara Vašoj obuci. Našli ste takav posao ili Vas je primilo preduzeće u kome ste obavili stručno školovanje? Sada možete da podnesete zahtev za boravišnu dozvolu prema § 18 a Stav 1a Zakona o boravku.

Možda ste već pronašli mesto za stručnog školovanje, ali mora da prođe još neki period do početka obuke. Za taj slučaj je Tiringija donela regulativu. U periodu između ugovora o stručnom školovanju i početka stručnog školovanja može se dodeliti tolerisani boravak.

Više informacija o tome kako možete dobiti tolerisani boravak za obuku odnosno tolerisani boravak do početka stručnog obrazovanja, naći ćete u trećem delu ove brošure.

Važna napomena

- Obrazac za tolerisani boravak do početka stručnog obrazovanja + Tiringijski ukaz
- Obuku odnosno tolerisani boravak do početka pripravničkog staža

možete naći na: <http://fluechtlingsrat-thr.de/arbeitshilfen/antragshilfen>

2.3 „Humanitarni razlozi“

Pod određenim uslovima možete dobiti boravak od Uprave za strance iz **humanitarnih razloga** prema § 25 stav 5 Zakona o boravku – naročito, kada imate tolerisani boravak najmanje već 18 meseci.

Preduslovi su:

- Odlazak u Vašu domovinu nije moguć (dobrovoljno ili prinudno).
- Ne dajete lažne podatke o Vašem identitetu ili državljanstvu.
- Nije Vaša krivica što deportacija ne može da se sprovede.

Ako ispunjavate ove uslove, možete podneti odgovarajući zahtev kod Vaše Uprave za strance. Idite prethodno na konsultacije u neko savetovalište.

2.4 "Dobro integrisana omladina i adolescenti"

Pod određenim uslovima **dobro integrisani mladi ljudi sa tolerisanim boravkom** mogu dobiti boravišnu dozvolu prema § 25a Zakona o boravku.

Boravišna dozvola za mlade ljude

Preduslov je između ostalog da već 4 godine žive u Nemačkoj. Zahtev za dodelu boravišne dozvole mora da se podnese pre njihovog 21 rođendana. Ukoliko pohađaju školsko obrazovanje ili stručnu obuku, ili se nalaze na studijima može se podneti zahtev za ovu boravišnu dozvolu bez obzira na socijalna primanja.

Ako ispunjavate ove uslove, možete podneti odgovarajući zahtev kod Vaše Uprave za strance. Idite prethodno na konsultacije u neko od savetovaništa!

Boravišna dozvola za roditelje

Još uvek ste maloletni (ispod 18 godina) i imate boravišnu dozvolu prema § 25a Zakona o boravku. Onda Vaši roditelji pod određenim uslovima takođe mogu da dobiju boravišnu dozvolu. Na primer, moraju da obezbede sredstva za život i ne smeju da daju lažne podatke o svom identitetu

Boravišna dozvola za bračne partnere i decu

Udati ste i/ili imate maloletnu decu i imate boravišnu dozvolu prema § 25a Zakona o boravku. I Vaš suprug/ partner i Vaša maloletna deca pod određenim uslovima mogu dobiti boravišnu dozvolu.

2.5 "Održiva integracija"

Boravite **već najmanje 8 godina** (s maloletnom decom: **već 6 godina**) u Nemačkoj? Onda možete dobiti boravišnu dozvolu prema § 25b . Preduslovi za to su između ostalog pretežno obezbeđenje sredstava za život i usmeno znanje nemačkog jezika (najmanje A2). Pod određenim uslovima može se izostaviti pretežno obezbeđenje sredstava za život.

Ako ispunjavate ove uslove, možete podneti odgovarajući zahtev kod Vaše Uprave za strance. Idite prethodno na konsultacije u neko od savetovaništa!

2.6 Daljnji zahtev za azil

U nekolicini slučajeva može biti preporučljivo da se podnese daljnji zahtev za azil u Ministarstvu za migracije i izbeglice (BAMF). Daljnji zahtev za azil je preporučljiv kada:

- u Vašoj zemlji za Vas postoji nova opasnost
- ako se situacija u Vašoj domovini ozbiljno promenila ili
- ako postoje novi dokazi koji mogu da potvrde Vaš progon.

Postoji novi razlog koji može da opravda novi zahtev za azil? Sada imate 3 meseca vremena da podnesete naknadni zahtev za azil. BAMF tada proverava, da li postoje razlozi koji opravdavaju dalji postupak za azil. Samo u tom slučaju se pokreće novi postupak za azil.

Važna napomena:

U slučaju naknadnog zahteva za azil prvobitni razlozi tražioca azila da izbegne iz zemlje se više NE uzimaju u obzir. To znači, samo ono što se dogodilo od Vašeg prvog zahteva za azil (kod mnogih: od Vašeg poslednjeg) može da se izloži. Obavezno se konsultujte pre nego što podnesete daljnji zahtev za azil!

3 Pristup obrazovanju i radu

Dalje možete naći prve informacije o pristupu radu (3.1) i obrazovanju (3.2) uz tolerisani boravak.

Važna napomena:

Savetovanje na temu obuka, posao i obrazovanje nudi BLEIB*dran* mreža: <http://www.ibs-thuringen.de/projekte/ivaf-netzwerk-bleibdran/>. Mnoge informacije na temu obuke i različitih zanimanja daje Savezna agencija za rad: www.planet-beruf.de

3.1 Rad sa tolerisanim boravkom

U Nemačkoj se razlikuje **rad** iz **radnog odnosa** i **samostalno zaposlenje**. Rad iz radnog odnosa znači da ste zaposleni, dakle da imate šefa. Samostalno zaposlenje da ste samostalni, da ste dakle sami šef. Sa tolerisanim boravkom ne možete biti samostalno zaposleni. U daljem tekstu se dakle pod radom podrazumeva rad iz radnog odnosa.

■ Pristup tržištu rada

Ako ste već najmanje 3 meseca u Nemačkoj registrovani ako više ne živite u ustanovi za prvi smeštaj, u osnovi smete da radite. Želite da se zaposlite na nekom radnom mestu? Onda Vam je za ovo konkretno radno mesto u skoro svim slučajevima potrebna dozvola Uprave za strance. U malobrojne izuzetke spada hospicacija, većina školskih praksi i volonterske aktivnosti.

■ Bez pristupa na tržište rada: Zabrana rada

Ima nekoliko razloga za zabranu rada. Generalna zabrana rada postoji u sledećim konstelacijama:

- Dolazite iz takozvanih "sigurnih" zemalja (Albanije, Crne Gore, Bosne, Kosova, Srbije, Makedonije, Gane, Senegala) i
- podneli ste zahtev za Azil posle 31.8.2015.
- Vaš zahtev za azil je odbijen.

Zabrana rada može biti nametnuta i kada

- ste (navodno) doputovali da biste stekli koristi prema Zakonu o tražiocima azila III
- je isključivo Vaša krivica što ne možete biti deportovani.

Ukoliko imate takvu zabranu rada, obavezno se konsultujte!

■ Našao sam posao! – I sada?

Našli ste posao! Uprava za strance koja je za Vas nadležna mora da unese u već tolerisani boravak da tamo smete da radite. Za to morate odmah podneti zahtev kod Vaše Uprave za strance! Zahtevu morate priložiti kopiju ugovora o radu.

Važna napomena:

Uvek pismenim putem tražite dozvolu za rad! Ukoliko Uprava za strance odbije radnu dozvolu, treba vam pismeno obrazložena odluka, da bi se borili protiv toga (žalba/tužba pred Upravnim sudom). Protiv usmene izjave ne možete ništa preduzeti. Obrazac za zahtev možete naći na: <http://www.fluechtlingsrat-thr.de/arbeitshilfen/antragshilfen>

Obavezno se konsultujte u savetovaništu ili kod stručnog advokata ako ne dobijete radnu dozvolu!

U najvećem broju slučajeva Savezna agencija za rad proverava da li su uslovi zaposlenja (radno vreme, plata) u redu. To se dešava automatski ako ste zahtev podneli u upravi za strance. Vi ne morate podnositi drugi zahtev.

■ "Posebni slučajevi" Praksa i pripravnički staž

Praksa

Praksa je dobar izlazak na tržište rada. Po pravilu se praksa posmatra kao rad. Zbog toga Vam je za to potrebna dozvola od uprave za strance. Praksa podleže po pravilu Zakonu o minimalnoj zaradi (= Vi morate zarađivati najmanje 8,50 EUR na sat). Ukoliko je praksa kraća od tri meseca to ne mora da bude slučaj.

Važna napomena:

Molim Vas informišite se pre prakse, da li Vam je potrebna dozvola uprave za strance!

Pripravnički staž

Da biste u Nemačkoj obavili pripravnički staž, po pravilu je potrebna kvalifikacija. Kvalifikovani pripravnički staž traje od dve do tri godine. Postoji školska praksa i praksa u preduzeću. Dok se kod mnogih školskih praksi ide samo u školu, kod prakse u preduzeću ide se dodatno i u neko preduzeće na obuku. Kod prakse u preduzeću dobija se pripravnička plata. Praksa u preduzeću je iz tog razloga rad. Uprava za strance mora da unese u Vašu boravišnu dozvolu, da postoji radni odnos u datom preduzeću. Oprez: postoje i školske prakse na kojima se dodatno radi! Obrazovni sistem u Nemačkoj je komplikovan, obavezno se konsultujte!

Važna napomena:

Imate tolerisani boravak i našli ste pripravničkog mesto. Time možete osigurati Vaš boravak. Morate odmah podneti zahtev za tolerisani boravak radi obrazovanja kod Vaše Uprave za strance! Više informacija o tome ima pod tačkom 2.2 "Tolerisani boravak radi obrazovanja prema § 60a Zakonu o boravku".

3.2 Pristup obrazovanju

■ Vrtić

Sva deca koja imaju uobičajeno boravište u Tiringiji, imaju pravo na mesto u vrtiću od navršene 1. godine života. Ukoliko Vaše dete treba ide u vrtić, to morate da prijavite. U mnogim mestima dete možete direktno prijaviti u vrtiću. Ponekad prijavu mora da podnese Kancelarija za dobrobit mladih. Kancelarija za dobrobit mladih i socijalna služba Vam mogu pomoći i dati Vam informacije i prijavu za vrtić.

Važna napomena:

Višejezične informacije postoje u brošuri "Zajedno u vrtiću" Ministarstva za obrazovanje, omladinu i sport:

https://www.thueringen.de/mam/th10/ab/miteinander_im_kindergarten_-_tmbjs_information_fur_auslandische_eltern.pdf

■ Škola

U Tiringiji po pravilu za svu decu od šeste godine starosti postoji obaveza školovanja. Sva deca koja već 3 meseca borave u Nemačkoj dobijaju mesto u školi. Više informacija o prijavi školovanja dobićete od socijalnog savetnika u vašem smeštaju, u savetovalištu ili kod nadležne socijalne službe.

Obaveza školovanja u Tiringiji traje 10 godina. Deca idu najčešće sa 6 ili 7 godina u školu i završavaju je u zavisnosti od vrste škole i kvalifikacije, nakon 10 ili 13 godina. U nekim slučajevima postoji i mogućnost da se ostane godinu ili dve godine duže u školi ukoliko još nije uspešno završena. U veri sa tom treba se informisati u školi ili nekom savetovalištu.

Za sve koji su prestari za redovnu školu, kada dođu u Nemačku i koji još nemaju kvalifikaciju, postoji na primer mogućnost da pohađaju "Stručnu pripremnu godinu jezik" (BVJ-S). Nudi se u stručnim školama i ima veoma puno nastave nemačkog jezika. Nakon godinu dana na BVJ-S može se krenuti na "Stručnu pripremnu godinu" (BVJ-S) i tamo nadoknaditi osnovna škola. Zatim se može prijaviti za pripravnički staž ili ići dalje u školu da bi se završila srednja škola ili da bi maturirao. Mladi ljudi koji već dobro govore nemački ponekad mogu odmah da startuju sa BVJ. Za BVJ-S se mora prijaviti nadležnoj školskoj službi. Za BVJ direktno u stručnoj školi.

Ponekad postoji mogućnost da se pohađa gimnazija ili opšta škola. To bi trebalo da bude jednostavno ako imate svedočanstva iz Vaše domovine i ako su ona priznata. U vezi s tim treba prvo da se obratite školi i da se konsultujete u nekom savetovalištu u vezi priznavanja svedočanstava.

Važna napomena:

Već ste završili školu ili stručnu kvalifikaciju u Vašoj domovini? Onda možete da zahtevate priznavanje školovanja. U zavisnosti od toga kojoj školi u Nemačkoj Vaše školovanje odgovara, može se započeti pripravnički staž ili dalje školovanje. Ukoliko imate školska svedočanstva iz Vaše domovine, treba da zakažete termin u savetovalištu za priznavanje IQ-mreže. Savetovališta u Vašoj blizini možete naći na: <http://www.iq-thuringen.de/iq-beratung/aner kennungs-und-qualifizierungsberatung>

■ Studije

Ko želi da studira u Nemačkoj, treba da ima kvalifikaciju za upis na univerzitet. Nju dobijaju oni koji imaju odgovarajuće školovanje u inostranstvu ili koji su započeli studije koje su ovde priznate. Ko je u nemačkoj maturirao ili položio stručnu maturu, takođe može da studira. Ko nema nemačku kvalifikaciju za upis na univerzitet, mora da dokaže znanje nemačkog jezika na specijalnom testu i često da ima jezički nivo C1. Postoje i izuzeci i drugi načini za studiranje u Nemačkoj. Savetuje se da se o uslovima upisa informišete u savetovalištu univerziteta ili visoke škole na kojoj želite da studirate.

Važna napomena:

Mnoge informacije o studiranju za izbeglice nudi sajt Nemačke službe za akademsku razmenu DAAD: <https://www.daad.de/der-daad/fluechtlinge/de/>

Savet za izbeglice Tiringija registrovano udruženje
Maj 2017

FLÜCHTLINGSARBEIT
IST KOSTENFREI, ABER IN
KEINEM FALL UMSONST
UNTERSTÜTZEN SIE UNSERE ARBEIT!

RAČUN ZA DONACIJE
Sparkasse Mittelthüringen
IBAN DE98 8205 1000 0163 0262 70
BIC HELADEF1WEM

Savet za izbeglice Tiringija
registrovano udruženje
Schillerstraße 44 // 99096 Erfurt
WWW.FLUECHTLINGSRAT-THR.DE

Tirinška mreža BLEIBdran u okviru ESF programa „ESF – Smernice za integraciju Savez“ s težištem na integraciji tražioca azila i izbeglica (IvAF) je podržana od strane Saveznog ministarstva za rad i socijalna pitanja i evropski socijalni fond.